

MELHUS
KOMMUNE

Planprogram

Kommunedelplan for miljø og naturmangfold

Vedtatt dato: 29.06.2021

Forord

Dette dokumentet er et planprogram. Planprogrammet skal gjøre rede for formålet med planarbeidet, planprosessen med tidsperspektiv og deltakere, plan for medvirkning, spesielt i forhold til grupper som antas å bli særlig berørt og behovet for utredninger.

Planprogrammet er utarbeidet etter plan- og bygningsloven §§ 11-13 og 4-1, jf. § 11-4.

Endringer basert på innspill i høringsperioden er skrevet i rødt.

Innhold

Innledning.....	3
Mål.....	3
Føringer for miljøarbeidet i kommunene.....	4
Sentrale lovverk.....	4
Internasjonale føringer.....	4
Statlige planretningslinjer	5
Nasjonale miljømål.....	5
Regionale rammer	5
Kommunale rammer	6
Dagens situasjon og utfordringer	6
Fokusområder i planen.....	8
Miljøstatus - kunnskapsgrunnlaget	8
Eksempel for kartlegging.....	10
Utredningsbehov - tema	10
Blågrønne strukturer - inkludert overvann	10
Restaurering og tilbakeføring av naturområder med redusert kvalitet.....	11
Økosystemtjenester – Hva får vi i Melhus som gratistjenester av naturen?	11
Arealbruk i kommunen.....	11
Forbruk og sirkulærøkonomi.....	11
Formidling til unge i alle aldre.....	11
Prosess og samarbeid frem til ferdig plan.....	12
Medvirkning og interessenter	13
Praktisk organisering av arbeidet i kommunen.....	14

Innledning

Naturmiljøet er vårt livsgrunnlag. Bevaring av naturmiljøet er ikke bare bra for naturen i seg selv, men vil bevare og øke vår matsikkerhet, dempe fremtidige naturfarer og være avbøtende mot klimaendringer. 2020 skulle være året hvor Aichi-målene om naturmangfold skulle være nådd, likevel er én av fem arter i Norge på rødlista. Vår bruk av jordas ressurser er den største påvirkeren til reduksjonen av naturmangfoldet, som følge av at vårt forbruk har overskredet jordas produksjonsevne siden 1970. Ettersom at dette nå er kjent, så blir det vår oppgave å snu denne trenden, som privatpersoner, forvaltningsmyndigheter og nasjoner. Melhus kommune har ved vedtak 9/19, bestemt at det skal gjøres ekstraordinær innsats for å unngå katastrofale konsekvenser med hensyn til klima og miljø.

Det har blitt bestemt i kommunens planstrategi fra 2020 at miljøplanen skal rulleres. Hensikten med denne planen er å lage en enkel og oversiktlig framstilling av hvordan man ønsker å ivareta miljø og naturmangfold. Dette skal gi kommunen ett tydelig rammeverk for arbeidet fremover i et tverrfaglig og langsiktig perspektiv.

Første steg i prosessen er dette planprogrammet som skal sikre en oversiktlig, forutsigbar og effektiv planprosess og legge til rette for medvirkning. Planprogrammet legges ut på høring og offentlig ettersyn i minimum seks uker, samtidig som det varsles om planoppstart.

Mål

Hovedformålet med denne planen er å styrke arbeidet med miljø og naturmangfold i Melhus. Naturmiljøet skal ivaretas gjennom kunnskapsbasert forvaltning med målrettede tiltak. Kommunedelplan for miljø og naturmangfold skal ha et 10-årsperspektiv. Planen bør være godt forankret i de juridiske virkemidlene til kommunen, nasjonale mål og lokal kunnskap om natur. Dette bør ligge til grunn for Melhus kommune sine mål, tiltak og strategier i kommunedelplan for miljø og naturmangfold.

Vi skal utarbeide et godt kunnskapsgrunnlag for miljø i Melhus. Kommunedelplanen skal gjøre naturinformasjon mer tilgjengelig for allmennheten og forvaltningen. Et mål med kommunedelplanen er at saksbehandlingen skal løftes med tanke på miljøhensyn og konsekvenser, og allmennkunnskapen skal øke. Kunnskapsgrunnlaget skal ytterligere legge til rette for at kostnad og effekt av mulige tiltak blir godt belyst.

Overordnede mål for planen

Kommunedelplan for miljø og naturmangfold skal:

- **ha oppdatert kunnskap om naturmiljøet i Melhus**
 - Dette er tenkt nådd med en gjennomgang av miljøstatus årlig.
- **legge en strategi for å unngå fremtidig forringing av naturmiljøet, og rette opp tidligere forringing**
 - Dette er tenkt nådd gjennom miljøorienterte krav under planleggingsprosesser, kartlegging og oppfølging av ulovlige forhold og frivillige tiltak.
- **bedre vilkårene for truede arter**
 - Vi skal ha oppdatert kunnskap om truede arter og deres levevilkår. Denne kunnskapen skal ligge til grunn ved planlegging og utføring av tiltak i kommunen.
- **være veiledende for andre planer på miljøarbeid og saksbehandling i kommunen**
 - Planen skal ligge til grunn for kommende revisjon av kommuneplanens arealdel

Føringer for miljøarbeidet i kommunene

Sentrale lovverk

Grunnloven § 112: «*Enhver har rett til et miljø som sikrer helsen, og til en natur der produksjonsevne og mangfold bevares. Naturens ressurser skal disponeres ut fra en langsiktig og allsidig betraktning som ivaretar denne rett også for etterslekten.*

Folkehelseloven gir noen føringer til kommunen. Føringer inkluderer at kommunen skal fremme befolkningens helse, trivsel og miljømessige forhold.

Plan- og bygningsloven er det viktigste lovverket for å styre arealbruken i kommunen. Loven skal sikre en samordning og vurdere samfunnsinteresser opp mot hverandre. I arealplaner skal kommunen legge føringer for utvikling med hensyn til klima, natur, friluftsliv og miljø. Plan- og bygningsloven er den sterkeste klima- og miljøloven vi har i Norge.

Forurensningsloven gir kommunene en rekke ansvar og verktøy for å bøte med forhold som gir fare for forurensning. Det er en sektorovergripende lov med prinsipp om at *forurenser betaler*. Det medfører at forurenser har selv ansvaret for å unngå forurensning, overvåke, vurdere mulig konsekvens samt tilbakeføre område ved en forurensningshendelse. Kommuner og forvaltningsmyndigheter har en kontrollfunksjon på *forurenser*.

Naturmangfoldloven er en sektorovergripende lov som gir vurderingsplikt ved inngrep i natur. Loven er orientert som en økosystemlov som skal legge til rette for helhetlig fremstilling av naturmiljøet. Loven er en fullmaktslov som krever oppfølging i form av mer konkrete forskrifter som for eksempel forskrift om prioriterte arter og vern av områder.

Vannforskriften er en økologiforskrift med konkrete miljøkrav til vannforvaltningen. Vannforskriften krever at miljømål skal i utgangspunktet nås innen utgangen av den til enhver tid gjeldende planperiode. Ytterligere gir den kommunen en plikt til å vurdere om tiltak har en negativ påvirkning på vannforekomster.

Vannressursloven er en sektorlov som setter rammeverk for bruk og forvaltning av vassdrag og grunnvann. Dette inkluderer inngrep i vassdrag, men og bevaring og krav om hensyn. Dette inkluderer system med søknad om konsesjon, og eksempelvis ivaretagelse av kantvegetasjon.

Diverse: Det finnes flere relevante lover og forskrifter, som blant annet inkluderer forskrifter knyttet til håndtering og bruk av olje, drikkevannsforskriften, vannressursloven, kulturminneloven, viltloven, og forskrift om forurensning.

Internasjonale føringer

Biomangfoldkonvensjonen

Alle medlemsland i FN skal jobbe sammen for å sikre naturmangfoldet på kloden. Konvensjonen har tre hovedmål:

1. å bevare klodens biologiske mangfold
2. å fremme bærekraftig bruk av ressursene
3. å dele godene av genetiske ressurser rettferdig.

Målene skulle i utgangspunktet nås innen 2020, og nye mål er under revisjon fra høsten 2020. De reviderte målene vil påvirke de nasjonale målene og forvaltningen. Denne forpliktelsen førte til at

naturmangfoldmeldingen (Meld. ST. 14 (2015-2016), Natur for livet), hvor det bestemmes at «ingen arter og naturtyper skal utryddes, og utviklingen for truede og nær truede arter og naturtyper skal bedres». Som kommune er det vårt ansvar å ta del i overgangen til en bærekraftig utvikling.

FNs bærekraftsmål

Norge har vedtatt FNs bærekraftsmål. Det innebærer at vi skal sikre et godt naturmiljø (mål 13 og 14), og å motvirke klimaendringene (mål 13). Alle 17 mål må ses i sammenheng for å sikre bærekraftig utvikling. Regjeringen besluttet i 2019 at FNs bærekraftsmål er det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største utfordringer, og at de 17 bærekraftsmålene skal ligge til grunn for samfunns- og arealplanlegging.

I nasjonale føringer fra 2019 peker regjeringen på fire utfordringer samfunnet står overfor:

- å skape et bærekraftig velferdssamfunn
- å skape et økologisk bærekraftig samfunn gjennom blant annet en offensiv klimapolitikk og en forsvarlig ressursforvaltning
- å skape et sosialt bærekraftig samfunn
- å skape et trygt samfunn for alle

Statlige planretningslinjer

Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning

Retningslinjene påpeker at kommunen bør kartlegge økosystemer og arealbruk med betydning for klimatilpasning. Økosystemer som kan dempe effektene av klimaendringer er viktige å ivareta i arealplanleggingen. Ytterligere påpeker retningslinjene at planer skal ta hensyn til behovet for åpne vannveier, overordnede blågrønne strukturer, og forsvarlig overvannshåndtering.

Nasjonale miljømål

Norge har [23 miljømål](#), som inkluderer 3 mål innen naturmangfold og 5 innen forurensning:

Naturmangfold

- Økosystemene skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester
- Ingen arter og naturtyper skal utryddes, og utviklingen til truede og nær-truede arter og naturtyper skal bedres
- Et representativt utvalg av norsk natur skal tas vare på for kommende generasjoner

Forurensning

- Forurensning skal ikke skade helse og miljø
- Utslipp av helse- og miljøfarlige stoffer skal stanses
- Veksten i mengden avfall skal være vesentlig lavere enn den økonomiske veksten, og ressursene i avfallet utnyttes best mulig gjennom materialgjenvinning og energiutnyttelse
- Å sikre trygg luft.
- Støyplager skal reduseres med 10 prosent innen 2020, sammenlignet med 1999. Antall personer sin er utsatt for over 38 dB innendørs støynivå skal reduseres med 30 prosent innen 2020, sammenliknet med 2005.

Regionale rammer

Byveksttalen

Dette er en samarbeidsavtale som gir kommunen en rekke plikter basert på et mål om nullvekst i trafikken. Avtalen legger opp til at veksten i persontransport skal tas med kollektivtransport, sykling og gange. Det skal føres en fortetningspolitikk og by- og tettstedsområder skal bli mer tilgjengelige for alle. Videre legger avtalen opp til at nasjonale mål og forurensningsforskriftens krav til luftforurensning skal overholdes og trafikkstøy skal reduseres.

Regional plan for vannforvaltning 2016-2021

Planen er utarbeidet av Fylkeskommunen. Den stiller krav om at vannforekomster med god kvalitet etter vurderingskriteriene skal forbli gode, samt at tiltak skal utføres i vannforekomster med dårlig kvalitet etter vurderingskriteriene slik at de når mål om god vannkvalitet. I vurdering av tiltak, der det er fare for at en vannforekomst får negative konsekvenser, har Fylkeskommunen innsigelsesrett for å stoppe planen. Det jobbes med å ferdigstille revisjon av denne planen i 2021 for en ny 6-års periode.

Regional plan for arealbruk

Planen utarbeides av Fylkeskommunen og er forventet ferdig i 2021.

Kommunale rammer

Delmål for miljø i kommuneplanen fra 2014 er at Melhus kommune skal føre en bærekraftig og langsiktig miljø-, klima- og energipolitikk. Dette skal gjenspeiles i kommunes planlegging, drift og tjenesteproduksjon.

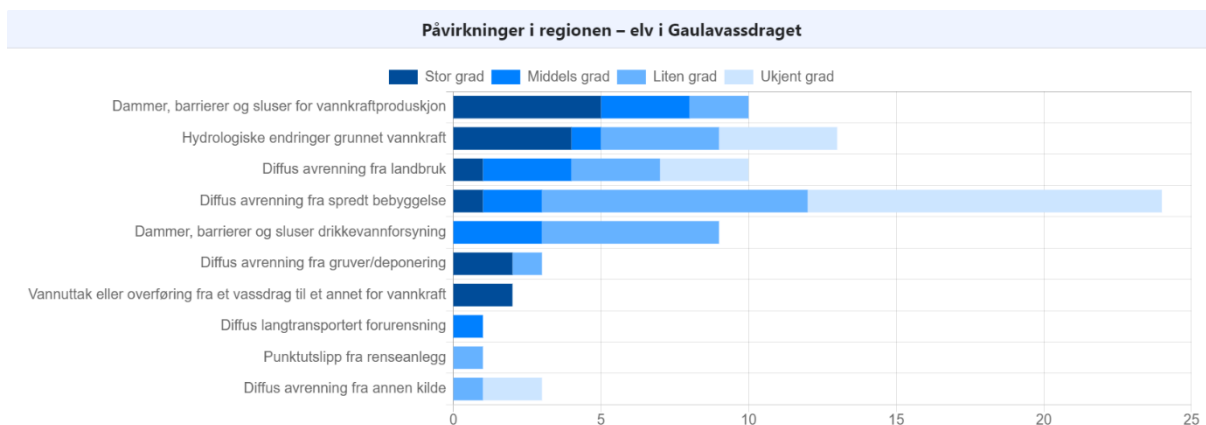
Kommunestyret har 18.06.2019 gjort vedtak, saksnr. 9/19 om å erkjenne at den globale oppvarmingen og tap av natur- og arts mangfold er en nasjonal nødsituasjon for Norge og Melhus kommune. Det er en klima- og miljøkrise som krever ekstraordinær, rask og felles innsats for å unngå katastrofale konsekvenser.

Dagens situasjon og utfordringer

Melhus kommune er under kraftig utbygging og med befolkningsvekst. Vi har områder som er innenfor hele spekteret fra tettbebygd urbant område til ingen utbyggelse. Prognoser for befolkningsvekst anslår at vi får en vekst på 2900 personer frem mot 2040. I tillegg er vi en pendlerkommune, der flere jobber i Trondheim enn i Melhus.

Vannkvalitet

Nettsiden Vann-nett.no som samkjører vanninformasjon for hele Norge viser at Melhus har store utfordringer i elvene våre. Vi er godt i gang med arbeidet med å sikre at private avløpsanlegg er i forskriftsmessig stand, og vi har god internkunnskap om vannforskriften og krav som skal ilegges tiltak ved vannforekomster. Likevel så eksisterer tiltak, og det gjøres tiltak som gir negativ konsekvens for vannmiljøet. I tillegg så har antall gyteområder for ørret blitt redusert med 90% mellom 1947 og 2016 (Bergan og Solem, 2017).

Figur 1: Viser type påvirkning, prosentandel av vannforekomster med påvirkninger, og graderinger av omfanget av utfordringer, hentet fra Vann-nett.no, 28.10.2020.

Grunnforurensning

I kommunen er det kjent 11 forekomster med alvorlig grunnforurensning, se tabell 1. Vi vet ikke hvor dekkende informasjon om grunnforurensning er, eller hvordan den kjente forurensningen påvirker naturmangfold og vannkvalitet.

Tabell 1: Registreringer av grunnforurensning

	3 - Ikke akseptabel forurensning og behov for tiltak:	11
	2 - Akseptabel forurensning med dagens areal- og resipientbruk:	19
	1 - Lite/ikke forurenset:	7
	X – Mistanke om forurensning:	2

Naturmangfold

Mellom 2010-2020 er det observert 3150 ulike arter i kommunen. Av disse er 86 arter truet, og vi har observert 31 arter som har svært høy risiko for å skade naturmangfoldet lokalt. Det er registrert totalt 196 000 artsobservasjoner i Melhus, og omtrent 13 000 observasjoner per år de siste sju årene.

Tabell 2: Observerte arter i kommunen (2010-2020), hentet fra artsdatbanken 28.10.2020.

Kategori	Antall arter
Rødlista	
Regionalt utdødd	1
Kritisk truet	7
Sterkt truet	29
Sårbar	50
Nært truet	70
Datamangel	2
Livskraftig	2451
Fremmedarter	
Svært høy risiko	31
Høy risiko	6
Potensielt høy risiko	16

Lav risiko	23
Ingen kjent risiko	5
Ikke egnet	16
Ikke vurdert	439
Totalt observerte arter 2010-2020	3146

Det har ikke til nå blitt utført en systematisk undersøkelse på hva som må gjøres for å tilrettelegge for de truede artene i kommunen. Likevel vet vi at vi har flere tilfeller der fremmedarter konkurrerer med stedegne arter. Dette gjelder for eksempel hagelupin langs Gaula som konkurrerer med klåved og den prioriterte arten elvesandjeger, og rynkerose som stedvis har begynt å etablere seg i konkurranse med tindved. Av jaktbart vilt ser det ut som om flere arter er i vekst, deriblant elg og hjort. Bestandsutviklingen hos ulike arter er sammensatt og behøver nærmere kartlegging for at vi skal forstå tilstanden lokalt.

Arealbruk

Vi har ikke oversikt over hvordan arealbruken i kommunen har påvirket naturmangfoldet i særlig stor grad. Tiltak fører ofte til en vurderingsplikt etter naturmangfoldloven, men denne informasjonen blir ikke sammenstilt inn i ytterligere prosesser eller oversikter. En oversikt over den totale arealbruken i kommunen, og endring over tidsperioder vil kunne være verktøy for bedre beslutningsgrunnlag i enkeltsaker.

Fokusområder i planen

Hovedfokus i kommunedelplan for miljø og naturmangfold vil være å hente inn og samle sammen informasjon om miljø og naturmangfold. Denne kunnskapsinnhenting vil være bakgrunn for arbeidet med kontinuerlig revidering av miljøstatus i kommunen i lys av kommunen sine ansvarsområder. En sammenstilling av kunnskapsgrunnlaget med utgangspunkt i lovpålagte oppgaver vil gi et godt utgangspunkt for forslag til tiltak som skal vurderes i økonomi- og handlingsplan.

I Melhus kommune er vi berikt med store snaufjellområder og en særegen og spesiell fjord, alt innen relativt korte avstander. For å forvalte våre områder godt, må vi ha en helhetlig tanke om hvordan disse områdene henger sammen.

Jamfør vedtak i Formannskapet den 17.02.2021 om å legge ut planprogrammet til høring, skal planen bygges opp i tråd med bærekraftmålene.

Miljøstatus - kunnskapsgrunnlaget

Det skal utredes hvordan en helhetlig miljøstatus skal utformes og sammenstilles for bruk for Melhus kommune. Dette vil være en pilar som synliggjør hva som er bra, og hva som må prioriteres ytterligere for at vi skal kunne sørge for at arbeidet er effektivt og i stil til forventninger til kommunen. I tillegg skal arbeidet belyse hvor vi har godt kunnskapsgrunnlag og mindre godt kunnskapsgrunnlag. Se tabell 2 for elementer som vil inkluderes i kartleggingen.

Tabell 3: Lovverk innen miljøarbeidet der kommunen har ansvar, med temaer som er tenkt undersøkt gjennom planarbeidet. Dette vil være bærebjelke for analysen.

Kartleggingstemaer
Forurensning: Forsøpling og forurensning Forurensning: Luftforurensning Forurensning: Støyforurensning Forurensning: Grunnforurensning Forurensning: Nedlagte deponier Forurensning: Oljeutskillere Forurensning: Private avløpsanlegg Forurensning: Offentlige avløpsanlegg
Infrastruktur: Planlagt infrastruktur Infrastruktur: Eksisterende infrastruktur Infrastruktur: Ulovlig infrastruktur Infrastruktur: Infrastruktur ved friluftslivsområder Infrastruktur: Rekreasjonsareal og naturterreng Infrastruktur: Tilgjengelighet til natur- og friluftsområder Infrastruktur: Trafikk (ÅDT) Infrastruktur: Vann og avløp
Naturmangfold: Prioriterte arter Naturmangfold: Arter med stor forvaltningsinteresse Naturmangfold: Truede arter Naturmangfold: Utvalgte naturtyper Naturmangfold: Verneområder Naturmangfold: Kantvegetasjon Naturmangfold: Kartlegging av arters sensitivitet mot belastning Naturmangfold: Kulturmiljø Naturmangfold: Fremmede arter Naturmangfold: Forekomst av problemarter i landbruket.
Vannmiljø: Nedbørfelt Vannmiljø: Kjemisk tilstand i vannforekomster Vannmiljø: Økologisk tilstand i vannforekomster Vannmiljø: Offentlige drikkevannskilder Vannmiljø: Private drikkevannskilder Vannmiljø: Badeplasser

Tabell 4: Eksempler på kartlag som vil bli undersøkt og sammenstilt i arbeidet med miljøstatus. Andre lag kan også bli undersøkt basert på resultater.

Status innen temaer i **tabell 3** skal sammenstilles for å kartlegge områder med samlet belastning innen naturområder. Denne analysen skal videre brukes for å foreslå prioritering av tiltak, og hvilke tiltak som kan gi god effekt.

Miljøstatus er tenkt til å være en lokal videreføring av de nasjonale miljømålene tilpasset Melhus kommune. Den skal kombinere kommunens ansvarsområder med informasjon om positive og negative forhold geografisk. Kommunens juridiske virkemidler vil være de viktigste verktøyene for å rette opp i uønskede forhold og unngå ny uønsket forringelse av miljøet.

Artsdatabanken, vann-nett, tidligere kartleggingsarbeid, flyfoto og lokalkunnskap vil være viktige bidrag i sammenstillingen av miljøstatus.

Basert på innspill i høringsperioden utvides tematikken i kartlegging av miljøstatus. Kommunens ansvarsoppgaver vil være en bærebjelke i arbeidet, men kartleggingen skal inkludere andre temaer.

Eksempel for kartlegging

Kartlag

Etter forurensningsloven skal kommunen blant annet bekjempe forsøpling, utslipp fra avløpsanlegg, oljeutskillere, med mer. Kartlegging kan derfor inkludere at man systematisk kartlegger områder med søppel, alder på avløpsanlegg og oljeutskillere og så

videre. Etter Naturmangfoldloven skal kommunen sikre at det ikke gjøres tiltak som hindrer naturmangfoldet i kommunen. Kartlegging kan inkludere en kunnskaps gjennomgang av truede- og fremmedarter, utvalgte naturtyper og områder klassifisert som verdifulle. Vannforskriften stiller krav til vannkvalitet etter bestemte kriterier. Kartleggingen kan inkludere at man gjør en systematisk gjennomgang av vannprøveresultater i kommunen. Kommunen er arealmyndighet innen kommunegrensen. En kartlegging kan inkludere en gjennomgang av bebygde områder, planlagt bebygde og urørte områder.

En geografisk sammenstilling av slik informasjon kan gi en god oversikt over utfordringer, kvaliteter, mål og mulige tiltak som kommunen kan arbeide med. **I tillegg vil kartsammenstillingen inneholde annen relevant informasjon som kan gi informasjon om tilstand, uavhengig av forvaltningsmål innen spesifikke temaer. Sammenstillingen vil også kunne avdekke områder med fravær av kunnskap. Dette skal gi et bilde på totalbelastning. Eksempler vist til i tabell 3 er utgangspunkt for sammenstillingen.**

Utredningsbehov - tema

Kunnskapsgrunnlaget knyttet til miljøstatus er tenkt som et godt verktøy for å bevare og rette opp i tidligere forringende aktiviteter. Miljøstatus kan føre til at vi ser gode helhetlige strategier for fremtidig utvikling. Likevel bør vi utrede enkelttemaer som fokuserer på å unngå fremtidig svekkelse av naturen. I tillegg til kunnskapsgrunnlaget vi allerede har så vurderes følgende tema som viktig å utforske:

Blågrønne strukturer - inkludert overvann

Melhus kommune er en vannrik kommune med en av Norges største elver. Gaula er vurdert til å være spesielt flomutsatt, ettersom at den ikke har innsjøer. I tillegg er vi en kommune i kraftig vekst med mye utbygging. Arbeidet med denne planen vil undersøke om blågrønne strukturer kan praktiseres bedre i utviklingen av Melhus kommune. Blågrønne strukturer kan potensielt:

- Øke naturmangfold
- Redusere avstand samfunn-natur
- Være flomdempende
- Rense miljøgifter og næring på avveie

Figur 2 Rammeverk for oppbygging av plan for miljø og naturmangfold. Forslag til tiltak er tenkt utformet med bakgrunn i denne pyramiden.

- Redusere kostnader ved vann og avløp.
- Redusere luftforurensning
- Tilrettelegge for bedre naturopplevelser og folkehelse

Restaurering og tilbakeføring av naturområder med redusert kvalitet

For å øke naturmangfoldet, så må vi øke kvaliteten på naturområder. Kartlegging av natur med redusert kvalitet og rødlistede arter vil være et viktig første skritt for en prosess for å effektivt legge opp til robust naturmangfold. Kartleggingen vil videre gi godt kunnskapsgrunnlag for prioritering av områder som kan restaureres og tilbakeføres.

Økosystemtjenester – Hva får vi i Melhus som gratistjenester av naturen?

Økosystemer avgir goder til oss mennesker, uavhengig av om vi er bevisst disse godene. Eksempler på slike tjenester er matauke, flomdemping, rensing av vann og karbonlagring. Per i dag har vi ikke oversikt over mangfoldet av tjenester, og eksisterende tjenester vurderes i liten grad under planprosesser. Kan kommunen i større grad undersøke de eksisterende tjenestene som naturområder avgir før de blir utbygd, slik at blant annet reguleringsplaner får økt kvalitet?

Arealbruk i kommunen

For å få en reell reversering av tilbakegangen innen naturmangfold så må vi etterstrebe arealnøytralitet (Living Planet Report, 2020; Naturens tilstand 2020, 2020; IPBES, 2019). Flere kommuner har allerede satt seg som mål å være arealnøytrale, mens andre undersøker mulighetene for dette nå, deriblant Trondheim kommune.

Vi bør ha en oversikt over arealet i kommunen og se arealet som bruksvare som må forvaltes på en oversiktlig måte. Derfor er det tenkt å undersøke blant annet størrelse på areal avsatt til miljø og naturmangfold, kvaliteten på hverdagsnaturen rundt i tettstedene og mulige måter å holde oversikt over bygging i naturområder.

Forbruk og sirkulærøkonomi

De siste 20 årene har forbruket i Norge og globalt økt betraktelig. Dette har ført til problemstillinger som blant annet forsøpling og ressursknapphet. Sirkulærøkonomi handler om å bruke en ressurs flere ganger, enten gjennom at et objekt utfører samme funksjon flere ganger, eller blir omdannet og kan utføre flere funksjoner før det blir borte.

Det gjøres mye arbeid i Norge for å legge til rette for en sirkulær økonomi. Regjeringen har lagt frem en nasjonal avfallsplan (2020-2025) som er basert på EU krav om plan og forebygging av avfall. Kommunen har ansvar for innsamling og behandling av husholdningsavfall. Har vi gode nok ordninger for å møte morgendagens mål om sirkulærøkonomi? Hvis vi ikke har det, hvor er så flaskehalsene?

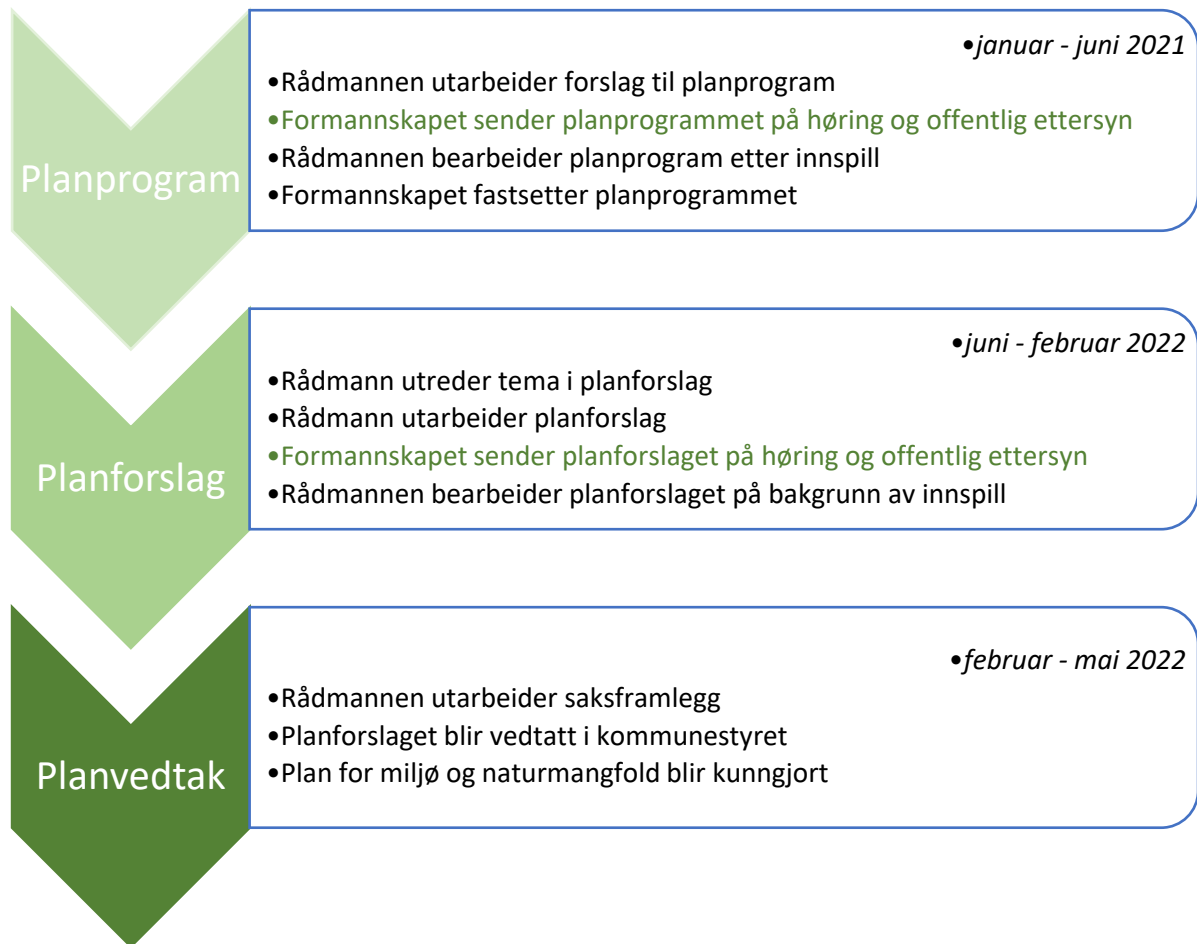
Det bør kartlegges hvordan kommunen kan øke bidraget til arbeidet med sirkulær økonomi.

Formidling til unge i alle aldre

Kunnskap er den beste medisinen mot fremtidig forringelse av natur. Derfor er det viktig at vi legger til rette for god informasjon om den naturen vi har i Melhus. Det bør være et særskilt fokus på å få økt forståelse om natur hos unge, men og kunnskapen om verdifulle områder. Med god lokalkunnskap kan vi finne glede i de små turene. Vi må gjennom formidling etterstrebe høy grad av friluftslivinteresse hos alle i Melhus kommune. Dette kan for eksempel gjøres ved tilrettelegging av gode informasjonstiltak i nærmiljøet. I tillegg bør det etableres gode ordninger for miljølære i skolene.

Prosess og samarbeid frem til ferdig plan

Figur 3 Oversikt over hvordan lage en kommunedelplan ved samarbeid mellom kommunens stab, politikere og innbyggere. Grønn tekst betyr at det er en høringsperiode på 6 uker hvor alle som vil kan komme med innspill.

Varsel om oppstart av arbeidet med kommunedelplan for miljø og naturmangfold gjøres samtidig med at planprogrammet sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn, i tråd med Plan- og bygningsloven § 4. Formannskapet og prosjektgruppen i kommunen jobber med forslag og inkludering av høringsinnspill. Kommunestyret vurderer til slutt forslag og fatter vedtak i saken.

Først lages planprogrammet som definerer innholdet og gjennomføringen av arbeidet med å lage planen for miljø og naturmangfold. Under høringen av planprogrammet kan innspill omfatte:

- forslag til nye tema eller endring på nevnte temaer
- dagens tilstand på natur
- ønsker om medvirkning inn i utredninger og arbeid med fokusområder

Etter første runde med høring blir innspillene bearbeidet. Planprogrammet vedtas av Formannskapet. Når planprogrammet er fastsatt begynner arbeidet med selve utredningene og inkludering av berørte. Deretter jobber prosjektgruppen med forslaget til kommunedelplan for miljø og naturmangfold. Denne fasen inneholder kartlegging av temaer omtalt i kapittel 3.2, medvirkning og samhandling med berørte myndigheter og interessenter. Når kartlegging og utredning er utført, skal planforslaget skrives ferdig.

Planforslaget skal behandles i Utvalg for teknikk og miljø og i Formannskapet, og det sendes deretter på høring og legges ut til offentlig ettersyn i minimum 6 uker. Innspill og merknader etter vil behandles fortløpende. Endelig vedtak av kommunedelplan for miljø og naturmangfold gjøres av Kommunestyret.

Medvirkning og interessenter

Som det kommer frem i Figur 3 i punktene markert med grønt, er det to tidsrom alle kan komme med innspill til arbeidet med plan for miljø og naturmangfold:

→ Høringsperioden til planprogrammet

→ Høringsperioden til planforslaget.

Det vil bli lagt ut informasjon på nettsiden, Trønderbladet og eventuelt andre steder når høringsperioden starter. Perioden varer i seks uker. Alle i kommunen oppfordres til å komme med innspill både på innhold, hva du har lyst å bidra med, hva kommunen bør tenke på, hvordan kommunen bør innhente informasjon, og gjerne fortell hvordan du ønsker å medvirke i og evt etter høringsperiodene. I høringsrunden om planprogrammet ønsker vi i hovedsak å få innspill til utredningstemaer og hvordan berørte parter ønsker å medvirke i arbeidet med planforslaget. I høringsrunden om selve planforslaget ønsker vi kommentarer som er relatert til det vedtatte innholdet i planen.

Det er ønskelig med bredde i medvirkningen, kommunen ønsker å bruke innspillskart om det lar seg gjøre, arrangere møtepunkter etter både eget og andres initiativ, spørreundersøkelse, og selvsagt imøtekomme tradisjonelle innspill i form av brev til kommunen. Vi ønsker å inkludere bredt og ønsker oss tilbakemeldinger og engasjement. Det er aktuelt å ha informasjons- og medvirkningsmøter med sektormyndigheter, interesseorganisasjoner, andre innbyggere m.fl.. Innbyggere får mulighet til aktiv medvirkning i arbeidet med kommunedelplanen. Eksterne grupper vi har identifisert for samarbeid og innspill er gjengitt i Tabell 5.

Tabell 5 Beskrivelse av grupper vi skal samarbeide med inkludert beskrivelse av hvordan dette skal gjøres.

Grupper	Beskrivelse av tenkt samarbeid
<i>Politikere</i>	Politisk utvalg for teknikk og miljø skal orienteres flere ganger gjennom planprosessen. Videre vil det arrangeres workshop der utvalg for teknikk og miljø kan diskutere og komme med innspill til plandokumentet.
<i>Sektormyndigheter</i>	Vi ønsker tett samarbeid med sektormyndigheter, der sektormyndighetene forteller hva de mener er viktig å inkludere i planen. Det kan gjøres både skriftlig og ved møter.
<i>Organisasjoner, Bedrifter og enkeltpersoner</i>	Vi legger opp til at interesseorganisasjoner skal få mulighet til å kommentere arbeidet med planen, i tillegg til at vi kan arrangere møter der innholdet i planen drøftes.
<i>Barn og unge</i>	Vi ønsker møte(r) med ungdomsrådet der vi drøfter konkrete forhold i planen, som for eksempel hverdagsnatur og mål. Kommunen vil diskutere mulige kommunikasjonsformer med ungdomsrådet, inkludert sosiale medier. I samarbeid med ungdomsrådet vil arbeidet med planforslaget inkludere barn og unge på skoler.

Praktisk organisering av arbeidet i kommunen

Arbeidet er organisert som et prosjekt under enhet Plan med styringsgruppe, prosjektgruppe og ulike fagområder innen kommunens administrasjon som vil bli berørt og ønskes inkludert.

Del av planarbeidet	Beskrivelse
<i>Administrativ styringsgruppe:</i>	Fagnettverk for plan og utvikling og prosjektleder. Fagnettverket består av kommunalsjef og enhetsledere innen plan og utvikling.
<i>Prosjektgruppe:</i>	Miljørådgiver Dag Petter Hollekim (Plan), rådgiver Anette Thyve (arealforvaltning), og driftsingeniør Jon Magne Barikmo (Teknisk drift)
<i>Bruk av kommunens samlede kompetanse:</i>	Det planlegges å involvere relevante personer innenfor miljø, folkehelse, næring, skole, barnehage, helse, kart og oppmåling, kultur, teknisk, byggesak, eiendom, landbruk og friluftsliv, der deres fagområder berøres.
<i>Økonomi</i>	I utgangspunktet 100.000.